

ICCJ • Postfach 1129 • 64629 Heppenheim • Germany



Dr Philip A. Cunningham  
ICCJ President

## ICCJ – President's Greetings for 2015

### MARTIN BUBER HOUSE

Werlestraße 2  
64629 Heppenheim  
PO Box 1129  
Germany

Tel. international:  
+49 6252 6896810  
Tel. national:  
06252 6896810

Fax international:  
+49 6252 68331  
Fax national:  
06252 68331

Email: [info@iccj.org](mailto:info@iccj.org)  
[www.iccj.org](http://www.iccj.org)  
[www.jcrelations.net](http://www.jcrelations.net)

January 20, 2015

#### PATRON:

Sir Sigmund Sternberg OStJ, KCSG

#### HONORARY PRESIDENTS:

The Rt Rev. and Rt Hon. Dr George Carey  
Dr Victor C. Goldbloom  
Rabbi Dr N. Peter Levinson  
Dr John T. Pawlikowski, OSM  
Rabbi David Rosen, CBE  
Dr Martin Stöhr  
Dr Richard von Weizsäcker

#### EXECUTIVE BOARD:

**President:**  
Dr Philip A. Cunningham

**Vice Presidents:**  
Ms Liliane Apotheker  
Dr Michael Trainor

**Treasurer:**  
Dr Abi Pitum

**Members:**  
Rabbi Ehud Bandel  
Dr Pavol Bargár  
Rabbi Samuel Sztainhendler

**General Secretary:**  
Dipl.-Theol. Anette Adelmann

#### BANK ACCOUNT:

IBAN: DE 20509514690000121350  
SWIFT/BIC: HELADEF 1 HEP

## New Year's Message

Dear Friends and Colleagues,

Please find on the following pages a letter from the ICCJ President which has been translated into the following languages:

	English	p. 2
	Dutch	p. 6
	French	p. 10
	German	p. 14
	Italian	p. 18
	Slovak	p. 22
	Spanish	p.26

With kind regards,



Philip A. Cunningham  
ICCJ President



Anette Adelmann  
ICCJ General Secretary

Dear Members of the ICCJ Family, Our Member Organizations and Friends, and Everyone Who Works to Build Understanding and Solidarity between Jews and Christians and among all religions,

Greetings to all as the New Year on the common calendar gets underway!

To the horror of us all, 2015 has begun with the tragic events that have occurred in Paris. These terrorist attacks involve many dimensions, including geopolitical, historical, cultural, economic, socio-psychological factors, and also, to our dismay, interreligious ones. There may be similar acts of violence in the future.

All the more reason for all of us who are dedicated to mutual understanding and enrichment among Jews, Christians, Muslims, and all people to intensify our efforts. We have a positive story to tell! We should try not to let the global discourse be completely dominated by narratives of hostility and fear.

Since the turn of the year is customarily a time to reflect on the past and to make resolutions for a better future, I'd like to offer some personal thoughts about the year 2015 and the vision of Christian and Jewish amity to which we're all dedicated. They're offered in the hopes that they will stimulate concrete planning for the year ahead.

### **Celebrating a Landmark Moment in Christian-Jewish Relations**

2015 marks the Golden Jubilee of a milestone in interfaith relations: the issuance by the Second Vatican Council of its declaration on the relationship of the Roman Catholic Church to non-Christian religions. Known by its opening Latin words, *Nostra Aetate* ("In Our Time"), it was not the first Christian document in the aftermath of the Shoah to decry antisemitism or to repudiate the hoary accusation of Jews as accused "Christ killers." We who today are part of the ICCJ or any of its family of national member organizations stand on the shoulders of a few dozen Christian and Jewish pioneers who came together in the Swiss town of Seelisberg in 1947 for an "Emergency Conference on Antisemitism." This gathering, which gave birth to the ICCJ itself, released its famous "Address to the Churches" that in Ten Points called upon them to reform their teachings about Jews and Judaism. (You'll recall that the ICCJ commemorated this in Berlin in 2009 with the issuance of a major statement, "[A Time for Recommitment: Building the New Relationship between Jews and Christians](#)," which included an expanded "Twelve Points of Berlin," addressed to both Christians and Jews.) There were also important statements issued by the World Council of Churches, by national Protestant churches, and by theologians and clergy as individuals and in groups.

Greatly indebted to these forerunners, *Nostra Aetate* possessed a unique authority as an expression of the teaching magisterium of the world's largest Christian community. It profoundly revolutionized relations between Jews and Catholics. It also gave a major boost to the interreligious efforts begun in other Christian traditions and inspired new initiatives for dialogue among religious communities around the globe.

To commemorate this landmark moment the ICCJ will hold its 2015 annual conference in Rome, hosted by the Amicizia Ebraico-Cristiana di Roma, in collaboration with the Commission of the Holy See for Religious Relations with the Jews, and with the support of many religious, academic, and civic organizations. We will celebrate what has been achieved and recommit ourselves to the continuing journey.

### **There is much to celebrate!**

Only a few decades ago there were prominent thinkers in both communities who claimed that it was either impossible or undesirable for Christians and Jews to speak in a religiously meaningful way to one another. Centuries of Christian denigration and oppression of Jews had instilled deep-seated avoidance mechanisms and suspicions in both peoples. A potent supposition persisted that for one tradition to be legitimate, the other had to be illegitimate. Neither community imagined it had very much to learn from the other.

As 2015 begins, this situation has dramatically changed in many parts of the world. Major communities of Christians have come to realize that they are not alone in being God's faithful people. Coming to a genuine appreciation of the holiness of ongoing Jewish covenantal life with God, they have set aside past conversionary agendas. Likewise, some Jews participating in the maturing interfaith dialogue have glimpsed the presence of the Holy One in conversations with Christian interlocutors. Both Christians and Jews are becoming aware that many theological ideas that developed in ancient adversarial contexts are increasingly unhelpful today. They are both retrieving from their respective traditions overlooked positive approaches to one another.

We are now living in an era when – for the first time in history! – Jews and Christians can work and study together in a sustained way, thereby enriching each other's covenantal lives. However, this unprecedented blessing for today's generations imparts the responsibility to use well the opportunity that has been given to us.

### **There is much work to be done!**

As 2015 commences, I am reminded of this insightful observation by Cardinal Edward Idris Cassidy:

“Let us then turn to consider the future. Our first aim must of course be to press forward. To stand still is to risk going backwards ... [W]e refuse to be tied down to the past by chains that hold us back from building a new future, a new partnership between Jews and [Christians], a future based on mutual trust and understanding.”

Given the amazing progress of the past five decades, it is perhaps easy to underestimate the difficulty in unlearning the inherited reflexes of many centuries of hostility. Even setting aside the extremist violence and rhetoric that assaults our world, it seems to me that there is evidence all around us that old habits die hard. To mention briefly a few examples:

1. Even though all Christian communities officially condemn antisemitism, scenes of mob protests and violence against Jews and synagogues in several countries in response to last summer's military conflict between Hamas and the State of Israel show that a habit of imputing blame collectively to all Jews everywhere has mutated from its Christian origins into the modern secular world. These public displays of antisemitism have prompted the Executive Board of the ICCJ to extend its semi-annual meeting in January in order to consult with several experts and representatives of European ICCJ member organizations. Please watch for a report in February about this gathering.

2. On a related topic, the ICCJ Executive Board noted the following in its 2013 statement, "[As Long as You Believe in a Living God, You Must Have Hope](#)":

When we hear some Christians today say that the Jewish claim to be a 'chosen people' shows how overly particularistic Judaism is in comparison with universal Christianity, or when other Christians identify

Jesus' primary opponents during his earthly life as 'the Jews', just as 'the Jews' are enemies of Palestinian Christians today, we have to wonder if centuries of anti-Jewish stereotyping and replacement theology are finding new expression in political rather than religious discourse. At least there seems to be a Christian fixation on the Jewish state and its policies, some of which are indeed legitimately questionable. ... Such statements make us ask if the Jewish people—and now also the State of Israel—continue to play an important, even indispensable negative role in Christian theology as the perpetual 'other' [§7].

Indeed, the polarization that the Middle East conflicts engender continues to afflict even Christian-Jewish dialogue groups that have prospered for decades. It is exacerbated by widespread Islamophobic bigotry. However, it is the ICCJ's mission to foster interreligious conversation even about divisive subjects. This is why ICCJ supports, along with a number of universities, the research project: "Promise, Land, and Hope: Jews and Christians Seeking Understanding to Enable Constructive Dialogue about Israeli-Palestinian Issues," which will convene in Jerusalem in August of 2015. Watch for further news.

3. There remains a persistent tendency among both Christians and Jews to regard as peripheral the work of nurturing their still fledgling new relationship. Some feel that by rejecting bigotry and being respectful they have sufficiently addressed the issues between the traditions; further reforms are unnecessary. This marginalizing of the task to nurture our new relationship enables some Jews to dismiss Christianity as having only a distorted relationship with the Holy One, while like-minded Christians persist in caricaturing Judaism (perhaps epitomized in the persons of the Pharisees or rabbis) as heartless legalism that cares little about people. Such ideas can be expressed liturgically in traditional prayers and hymn lyrics and, for Christians, in preaching that misrepresents Hebrew prophecy as photographic anticipations of Christ or that casually reiterates polemics found in certain Gospel passages.

4. The enduring influence of our tragic history is also evident when Jews and Christians carelessly fall back into negative "default" attitudes when the other is not kept consciously in mind. It seems to me that it will be a sure sign that our respective theologies are truly promoting right relationship between us when we consistently refer to the Christian or Jewish other in the same affirming way when they are absent as when they are present.

#### ***Nostra Aetate's 50<sup>th</sup> Anniversary is More Important than Its 100<sup>th</sup> Will Be!***

For these and other reasons, I strongly believe that the jubilee of *Nostra Aetate* in 2015 is a rare occurrence that cannot be squandered by anyone dedicated to deepening Christian and Jewish interactions. This is even truer in the face of terrorism and violence.

A friend of mine, Msgr. Michael Carroll of the Archdiocese of Philadelphia, recently remarked that observing this benchmark fiftieth anniversary is more important than will be the case on the one hundredth anniversary. He explained that in 2015 there are many people who have lived through the recent enormous sea change in Jewish-Christian relations, whereas there presumably will be no one with that experience in 2065. We, therefore, are better able to perceive both how far we have come and how far we have yet to go. The kind of anniversary our descendants will mark in 2065 may in large measure be determined by our actions in 2015.

With this observation in mind, I ask everyone to please work locally and nationally to sponsor creative ecumenical and interfaith observances that will inform and uplift people, especially the young, to devote themselves to Christian and Jewish rapprochement in particular and interreligious amity in general. Consider composing joint statements of respect and resolve. Join with the ICCJ in Rome from 28 June – 1 July, 2015 to explore together the unfolding paths of our interfaith journey. Let us counter all the news of

interreligious conflict and increasing religious persecutions in the world with inspiring celebrations of a genuinely epochal turn to interreligious solidarity!

Will Christians and Jews take the occasion of the golden jubilee of *Nostra Aetate* to intensify educational efforts about our new relationship? Will we honor the pioneers of the post-Holocaust decades by bringing new energy to the groundbreaking work that they began? Will we help each other dismantle theologies and habits that fostered disdain and in their place construct together theologies of right-relationship? Will we pray for the grace to study our respective traditions as friends who enjoy learning about the Holy One from one another?

Let us make these our New Year's resolutions for 2015!

*Phil Cunningham*

Dr Philip A. Cunningham  
ICCJ President  
Saint Joseph's University, Philadelphia

Beste leden van de ICCJ familie, van onze lidorganisaties, vrienden en iedereen die werkt aan begrip en solidariteit tussen Joden en Christenen en tussen alle religies,

Een groet aan iedereen aan het begin van een nieuw jaar van de gebruikelijke kalender!

Tot afgrijzen van ons allen is 2015 begonnen met de tragische gebeurtenissen die zich hebben voorgedaan in Parijs. Bij deze terreuraanslagen gaat het om veel factoren, onder meer geopolitieke, historische, culturele, economische, sociaalpsychologische en, tot onze ontsteltenis, ook interreligieuze. Soortgelijke daden van geweld kunnen zich ook in de toekomst voordoen.

Voor ons en voor alle mensen die zich inzetten voor begrip en wederzijds vruchtbare relaties tussen Joden, Christenen en Moslims is dit alles des te meer reden om onze inspanningen te intensiveren. We hebben een positief verhaal te vertellen! We moeten proberen het wereldwijde discours niet volledig te laten domineren door verhalen van vijandigheid en angst.

Omdat het begin van het jaar gewoonlijk een tijd is om na te denken over het verleden en om voornemens voor een betere toekomst te bedenken, zou ik u graag een aantal persoonlijke gedachten voorleggen over het jaar 2015 en over de visie op de vriendschappelijke betrekkingen tussen Christenen en Joden waar we ons allen voor inzetten. Deze overwegingen worden aangeboden in de hoop dat ze zullen leiden tot concrete plannen voor het komende jaar.

### **Het vieren van een mijlpaal in de relaties tussen Joden en Christenen**

Het jaar 2015 wordt gekenmerkt door het gouden jubileum van een mijlpaal in de interreligieuze relaties: de publicatie door het Tweede Vaticaans Concilie van zijn verklaring over de relatie van de Rooms-katholieke Kerk met niet-christelijke godsdiensten. Bekend geworden met zijn Latijnse openingswoorden, was *Nostra Aetate* ("In Onze Tijd"), niet het eerste christelijke document in de nasleep van de Shoah waarin antisemitisme werd afgekeurd of waarin de aloude beschuldiging werd afgewezen dat de Joden de vervloekte "moordenaars van Christus" zijn. Wij die vandaag deel uitmaken van de ICCJ of van een van zijn nationale lidorganisaties, staan op de schouders van een paar dozijn christelijke en joodse pioniers die in 1947 bij elkaar kwamen in de Zwitserse stad Seelisberg voor een "Emergency Conference on antisemitism." Deze bijeenkomst, waaruit de ICCJ ontstond, publiceerde zijn beroemde "Oproep aan de Kerken", waarin in tien punten de kerken worden opgeroepen om hun leer over Joden en het Jodendom te hervormen. (U zult zich herinneren dat de ICCJ in 2009 in Berlijn deze gebeurtenis herdacht met de publicatie van een belangrijke verklaring, "[A Time for Recommitment: Het bouwen van een nieuwe relatie tussen Joden en Christenen](#)", een verklaring die de uitgebreide „Twaalf Punten van Berlijn" bevat, gericht zowel aan Christenen als Joden.) Er waren voor 1965 ook al belangrijke verklaringen uitgegeven door de Wereldraad van Kerken, door nationale Protestantse Kerken en door theologen en geestelijken, individueel en in groepen.

Met veel dank aan deze voorlopers was "Nostra Aetate" uniek als gezaghebbende uitspraak van het leergezag van 's werelds grootste christelijke gemeenschap. De verklaring bracht een fundamentele omwenteling teweeg in de relaties tussen Joden en Katholieken. "Nostra Aetate" gaf ook een belangrijke impuls aan de interreligieuze inspanningen die in andere christelijke tradities begonnen waren en gaf inspiratie aan nieuwe initiatieven voor dialoog tussen religieuze gemeenschappen over de hele wereld.

Ter herdenking van deze mijlpaal houdt de ICCJ zijn jaarlijkse conferentie in 2015 in Rome, in samenwerking met de Commissie van de Heilige Stoel voor religieuze betrekkingen met de Joden en met

de steun van vele religieuze, academische en maatschappelijke organisaties. Daarbij treedt de Amicizia Ebraico-Cristiana di Roma als gastheer op. We zullen vieren wat er is bereikt en ons opnieuw wijden aan de voortgaande tocht waaraan we samen zijn begonnen.

### **Er is veel te vieren!**

Het is nog maar een paar decennia geleden dat prominente denkers in beide gemeenschappen beweerden dat het onmogelijk of onwenselijk was dat Christenen en Joden op een religieus zinvolle manier met elkaar spraken. Eeuwen van christelijke geringschatting en onderdrukking van Joden had diepgewortelde ontwijkingsmechanismen en achterdocht in beide groepen ingeslepen. De veronderstelling hield krachtig stand dat, wilde de ene traditie legitiem zijn, de andere illegitiem moest wezen. Geen van beide gemeenschappen kon zich voorstellen dat er heel veel van de andere te leren viel.

Aan het begin van 2015 is deze situatie in veel delen van de wereld drastisch veranderd. Belangrijke christelijke stromingen zijn tot het besef gekomen dat niet alleen zij Gods trouwe volk zijn. Omdat ze gegroeid zijn naar een oprecht besef van de heiligheid van het ononderbroken Joodse leven in verbond met God, hebben ze hun bekeringsagenda's uit het verleden terzijde geschoven. Evenzo hebben sommige Joden die deelnemen aan de steeds verder gaande interreligieuze dialoog in hun gesprekken met christelijke gesprekspartners een glimp opgevangen van de aanwezigheid van de Heilige. Zowel Christenen als Joden worden zich ervan bewust dat veel theologische ideeën die tot stand kwamen in de aloude context vol tegenstellingen, vandaag de dag van steeds minder nut zijn. Beiden herwinnen ze uit hun onderscheiden tradities positieve benaderingen van elkaar waaraan tot nu toe voorbij gekeken werd.

We leven nu in een tijdperk waarin - voor het eerst in de geschiedenis! - Joden en Christenen volhardend samen kunnen werken en studeren, waardoor zij elkaars verbondsleven verrijken. Maar deze ongekende zegen voor de generaties van vandaag legt ons ook de verantwoordelijkheid op om goed gebruik te maken van de kansen die ons gegeven worden.

### **Er is nog veel werk aan de winkel!**

Nu 2015 begint, moet ik denken aan een leerzame opmerking van kardinaal Edward Idris Cassidy:

Laat ons nu de toekomst in ogenschouw nemen. Ons eerste doel moet uiteraard zijn om vooruitgang te boeken. Stilstaan is het risico lopen op achteruitgang ... [W] e weigeren om te worden vastgeketend aan het verleden door ketens die ons afhouden van het bouwen van een nieuwe toekomst, een nieuw partnerschap tussen Joden en [Christenen], een toekomst op basis van wederzijds vertrouwen en begrip.

Gezien de geweldige vooruitgang van de afgelopen vijf decennia, onderschatten we misschien hoe moeilijk het is om eeuwenoude, overgeërfde reflexen van vijandigheid af te leren. Zelfs wanneer we het extremistisch geweld en de daarbij horende retoriek die onze wereld bedreigen buiten beschouwing laten, lijkt het mij dat er overal om ons heen bewijs is dat oude gewoonten maar moeilijk sterven. Om maar kort een paar voorbeelden te noemen:

1. Hoewel alle christelijke gemeenschappen officieel antisemitisme veroordelen, tonen beelden aan van massaprotesten en geweld tegen Joden en synagogen in verschillende landen - in reactie op het militaire conflict van afgelopen zomer tussen Hamas en de staat Israël, - dat de gewoonte om de Joden collectief de schuld te geven overal van zijn christelijke oorsprong is gemuteerd naar de moderne seculiere wereld. Deze publieke uitingen van antisemitisme hebben het bestuur van de ICCJ ertoe

gebracht zijn halfjaarlijkse bijeenkomst in januari te verlengen om te overleggen met meerdere deskundigen en vertegenwoordigers van de Europese ICCJ lidorganisaties. Let op het verslag van deze bijeenkomst dat in februari verschijnt.

2. Over een dergelijke thema maakte het bestuur van de ICCJ de volgende opmerking in de in 2013 verschenen verklaring, "[As long as you believe in a living God, you must have hope.](#)”:

Wanneer we vandaag Christenen soms horen zeggen dat de Joodse claim een 'uitverkoren volk' te zijn aantoonbaar hoe overdreven particularistisch het Jodendom is in vergelijking met het universele Christendom, of wanneer andere Christenen Jezus' oorspronkelijke opposanten tijdens zijn aardse leven vereenzelvigen met 'de Joden', net zoals 'de Joden' vandaag de dag de vijanden zijn van de Palestijnse Christenen, dan moeten we ons afvragen of eeuwen van anti-Joodse stereotypen en vervangingstheologie niet nieuwe uitdrukkingwijzen vinden, nu eerder in het politieke dan in het religieuze discours. Er lijkt in ieder geval een christelijke fixatie te bestaan op de Joodse staat en zijn beleid, waarvan sommige delen inderdaad met recht ter discussie staan. ... Dergelijke verklaringen doen ons de vraag stellen of het Joodse volk - en nu ook de staat Israël - een belangrijke, ja zelfs onmisbare negatieve rol blijven spelen in de christelijke theologie als de eeuwigdurende 'andere' [§ 7].

Inderdaad, de polarisatie die het conflict in het Midden-Oosten veroorzaakt brengt zelfs schade toe aan christelijk-joodse dialooggroepen die decennia lang een voorspoedig bestaan leidden. Dat wordt nog verergerd door wijdverbreide islamofobe onverdraagzaamheid. Maar het is de opdracht van de ICCJ om het interreligieuze gesprek te bevorderen, zelfs over onderwerpen die verdeeldheid zaaien. Daarom ondersteunt de ICCJ samen met een aantal universiteiten, het onderzoeksproject: "Promise, Land, and Hope: Joden en Christenen streven naar begrip om een constructieve dialoog over Israëliisch-Palestijnse kwesties mogelijk te maken". De onderzoeksgroep zal in augustus 2015 in Jeruzalem bijeen komen. Let op verder nieuws.

3. Er blijft een hardnekkige neiging bestaan onder zowel Christenen als Joden om niet voldoende waarde te hechten aan het koesteren van hun nog prille nieuwe relaties. Sommigen vinden dat ze zich, door het afwijzen van onverdraagzaamheid en door respectvol gedrag, voldoende hebben bezig gehouden met de problemen tussen de tradities; verdere hervormingen zijn overbodig. Deze onderschatting van de opdracht om onze nieuwe relatie te koesteren, laat sommige Joden het Christendom afdoen als het hebben van slechts een verwrongen relatie met de Heilige, terwijl gelijkgestemde Christenen volharden in een karikatuur van het Jodendom (misschien belichaamd in de personen van de Farizeeën of van rabbijnen) als harteloos wetticisme dat weinig om mensen geeft. Zulke ideeën kunnen liturgisch tot uitdrukking worden gebracht in traditionele gebeden en liedteksten en, voor Christenen, in prediking die de profeten van Israël ten onrechte voorstelt als exacte voorlopers van Christus of prediking die terloops polemieken herhaalt die gevonden worden in bepaalde passages van het Evangelie.
4. De blijvende invloed van onze tragische geschiedenis is ook duidelijk wanneer Joden en Christenen achteloos terugvallen in een staat van onverschilligheid wanneer de ander niet bewust voor ogen wordt gehouden. Het lijkt mij dat het een waarmerk zal zijn dat onze respectieve theologieën oprecht een juiste relatie tussen ons bevorderen wanneer we consequent verwijzen naar de christelijke of joodse ander op eenzelfde bevestigende manier wanneer ze afwezig zijn als wanneer zij aanwezig zijn.



### **De 50ste verjaardag van Nostra Aetate is belangrijker dan de 100ste zal zijn!**

Daarom en om andere redenen, geloof ik sterk dat het jubileum van Nostra Aetate in 2015 een zeldzame gelegenheid is waaraan door niemand voorbij kan worden gegaan die zich inzet voor het verdiepen van de wisselwerking tussen Christenen en Joden. Dit geldt te meer ten overstaan van terrorisme en geweld.

Een vriend van mij, Mgr. Michael Carroll van het aartsbisdom Philadelphia, merkte onlangs op dat de viering van deze cruciale vijftigste verjaardag belangrijker is dan het geval zal zijn op de honderdste verjaardag. Hij legde uit dat er in 2015 nog veel mensen zijn die de recente enorme ommekeer in de joods-christelijke relaties hebben meegemaakt, terwijl er vermoedelijk niemand met die ervaring in 2065 zal zijn. Wij zijn daarom beter in staat om in te zien, zowel hoe ver we zijn gekomen als ook hoe ver we nog moeten gaan. Hoe onze nakomelingen in 2065 het jubileum zullen vieren, zal in sterke mate worden bepaald door wat wij in 2015 doen.

Met deze constatering in het achterhoofd vraag ik iedereen om lokaal en nationaal steun te verlenen aan creatieve oecumenische en interreligieuze vieringen die mensen, vooral de jongeren, zullen informeren en hen zullen aanzetten om zich te wijden aan de joods-christelijke toenadering in het bijzonder en interreligieuze vriendschap in het algemeen. Overweeg om gezamenlijke verklaringen op te stellen die respect en vastberadenheid tonen. Doe mee met de ICCJ in Rome van 28 juni - 1 juli 2015 om de steeds nieuwe paden van onze interreligieuze reis samen te verkennen. Laat ons al het nieuws over interreligieuze conflicten en toenemende religieuze vervolgingen in de wereld tegemoet treden met een inspirerende viering van een ongelooflijk belangrijke omkeer in de richting van interreligieuze solidariteit!

Zullen Christenen en Joden de gelegenheid van het gouden jubileum van Nostra Aetate benutten om hun educatieve werk over onze nieuwe relatie te intensiveren? Zullen we de pioniers van de post-Holocaust decennia eren door nieuwe energie te investeren in het baanbrekende werk dat zij begonnen? Zullen we elkaar helpen theologieën en gewoonten te ontmantelen die minachting koesterden om in plaats daarvan samen theologieën-van-de-goede-betrekkingen op te stellen? Zullen we bidden om de genade om onze onderscheiden tradities te bestuderen als vrienden die genieten van het van elkaar leren over de Heilige?

Laten dit onze goede voornemens zijn voor 2015!

*Phil Cunningham*

Dr Philip A. Cunningham  
ICCJ president  
Saint Joseph's University, Philadelphia

Message de Philip A. Cunningham, Président de l'International Council of Christians and Jews (ICCJ), à l'occasion du Nouvel An 2015

Chers membres de la famille de l'ICCJ, membres des organisations adhérentes, amis, et personnes qui œuvrent pour la compréhension et la solidarité entre des Juifs et des Chrétiens, et entre toutes les religions :

Salutations à vous tous, en ce début d'année civile !

Pour notre horreur à tous, 2015 a commencé avec les événements tragiques qui ont eu lieu à Paris. Ces attaques terroristes impliquent de nombreuses dimensions, incluant des facteurs géopolitiques, historiques, culturels, économiques, socio-psychologiques et aussi (à notre grande consternation) interreligieuses. Il peut y avoir de semblables actes de violence à l'avenir.

Raison de plus pour que nous tous, qui nous consacrons à la compréhension et à l'enrichissement mutuels parmi les Juifs, les Chrétiens, les Musulmans et entre tous les peuples, nous intensifions nos efforts. Nous avons une histoire positive à raconter ! Nous devons essayer de ne pas permettre que le discours mondial soit dominé par des récits d'hostilité et de peur.

Puisque le début de l'année est habituellement un temps de réflexion sur le passé, et de prise de résolutions en vue d'un meilleur avenir, j'aimerais proposer quelques réflexions personnelles sur l'année 2015, et sur la vision de l'amitié entre Juifs et Chrétiens à laquelle nous nous consacrons tous. Ces réflexions sur certains aspects des relations interreligieuses sont plus que de simples salutations du Nouvel An. Elles sont offertes dans l'espérance qu'elles pourront stimuler la planification concrète de notre travail pour l'année à venir.

### **Célébrer un moment déterminant dans les relations judéo-chrétiennes**

L'an 2015 marque le jubilé d'or d'une étape essentielle dans les relations interreligieuses : la publication, par le concile Vatican II, de sa déclaration sur la relation de l'Église catholique romaine avec les religions non-chrétiennes. Connue par ses premiers mots en latin, *Nostra Aetate* (« Dans notre époque »), ce n'était pas le premier document chrétien depuis la *Shoah* à dénoncer l'antisémitisme, ni à répudier l'accusation multiséculaire des Juifs comme des « meurtriers du Christ ». Nous qui faisons partie aujourd'hui de l'ICCJ, ou de l'une de ses organisations adhérentes, nous nous tenons sur les épaules des quelques douzaines de pionniers chrétiens et juifs qui se sont réunis en 1947 dans la ville suisse de Seelisberg pour une « Conférence urgente sur l'antisémitisme ». Ce rassemblement, qui a donné naissance de fait à l'ICCJ, a publié son célèbre « Appel aux Églises » qui, en ses dix points, lançait une invitation à réformer l'enseignement chrétien concernant les Juifs et le Judaïsme. (Vous vous rappellerez que l'ICCJ a commémoré ce document à Berlin en 2009, avec la publication d'une grande déclaration : « [Le temps du réengagement. Construire la nouvelle relation entre Juifs et Chrétiens](#) », développant ainsi « Les douze points de Berlin », à l'attention des Chrétiens et des Juifs). Il y eut aussi des déclarations importantes faites par le Conseil œcuménique des Églises, par des Églises nationales protestantes, et par des théologiens et des membres du clergé, individuellement ou collectivement.

La déclaration *Nostra Aetate*, qui était éminemment redevable à ces précurseurs, possédait une autorité unique, étant l'expression de l'enseignement du magistère de la communauté chrétienne la plus importante dans le monde. Elle a profondément révolutionné les relations entre Juifs et Catholiques. Elle a également donné une impulsion majeure aux efforts interreligieux qui avaient déjà été initiés par d'autres confessions chrétiennes, et a inspiré de nouvelles initiatives de dialogue parmi des communautés religieuses à travers le monde.

Afin de commémorer ce moment décisif, l'ICCJ organise sa conférence annuelle de 2015 à Rome, où nous serons accueillis par l'Amitié Judéo-Chrétienne de Rome (*Amicizia Ebraico-Cristiana di Roma*), en

collaboration avec la Commission du Saint-Siège pour les relations religieuses avec les Juifs, et avec l'appui de nombreuses organisations religieuses, académiques et civiques. Nous fêterons ce qui a été accompli, et nous nous engagerons nous-mêmes pour que ce voyage se poursuive.

### **Il y a beaucoup de raisons de se réjouir !**

Il y a quelques décennies seulement, d'éminents penseurs suggéraient qu'il était impossible ou indésirable que les Chrétiens et les Juifs parlent ensemble de questions importantes sur le plan religieux. Des siècles de mépris et d'oppression des Juifs de la part des Chrétiens avaient, des deux côtés, induit des mécanismes d'évitement, et des soupçons. Une forte supposition persistait que, si une tradition réclamait sa légitimité, l'autre devait être illégitime. Ni l'une ni l'autre des communautés croyait avoir quelque chose apprendre de l'autre.

En ce début de 2015, la situation a considérablement changé dans de nombreuses régions du monde. De grandes communautés de chrétiens en sont venues à réaliser qu'ils ne sont pas seuls à être le peuple fidèle de Dieu. En arrivant à une appréciation authentique de la permanence de l'Alliance des Juifs avec Dieu, ils ont mis de côté les projets du passé qui visaient leur conversion. De même, certains Juifs qui participent à l'approfondissement du dialogue interreligieux ont perçu la présence de l'Unique dans leurs conversations avec leurs interlocuteurs chrétiens. Des Juifs et des Chrétiens se rendent compte que des idées théologiques développées dans les contextes antagonistes du passé sont de moins en moins utiles aujourd'hui. Ils recherchent des approches plus positives dans leurs traditions respectives — des approches qui ont souvent été ignorées dans le passé.

Nous vivons aujourd'hui à une époque où — pour la première fois de l'histoire ! — des Juifs et des Chrétiens peuvent travailler et étudier ensemble de manière assidue, enrichissant ainsi la vie de chacun de nous dans l'Alliance. Cependant, cette bénédiction sans précédent nous impose aussi le devoir d'en faire un bon usage.

### **Il y a beaucoup de travail à faire !**

En ce début de l'an 2015, je me souviens de cette observation pertinente du Cardinal Edward Idris Cassidy :

Mettons-nous à envisager l'avenir. Notre premier objectif, bien sûr, doit être d'aller en avant. Rester immobiles, c'est risquer d'aller en arrière... Nous refusons d'être liés au passé par des chaînes qui nous empêcheraient de bâtir un nouvel avenir, un nouveau partenariat entre Juifs et [Chrétiens], un avenir basé sur la confiance et la compréhension réciproques.

Étant donné les progrès étonnants de ces cinq dernières décennies, il est peut-être facile de sous-estimer notre difficulté à désapprendre les réflexes hérités de tant de siècles d'hostilité. Même en faisant abstraction de la violence extrémiste et de la rhétorique qui agressent notre monde, il me semble évident que, tout autour de nous, les vieilles habitudes ont la vie dure. Mentionnons-en brièvement quelques exemples :

1. Même si toutes les communautés chrétiennes condamnent officiellement l'antisémitisme, des scènes de foules hostiles, et la violence exercée contre des Juifs et contre des synagogues dans plusieurs pays (en réaction au conflit entre le Hamas et l'État d'Israël l'été passé) montrent que l'habitude d'imputer une culpabilité collective à tous les Juifs, et de le faire partout s'est déplacée de ses origines chrétiennes vers le monde séculier moderne. Ces manifestations publiques d'antisémitisme ont conduit le Conseil exécutif de l'ICCJ à prolonger sa réunion semi-annuelle en janvier, afin de consulter plusieurs experts et des représentants des organisations adhérentes européennes de l'ICCJ. Nous publierons notre rapport au mois de février.

2. Parallèlement, le Conseil exécutif de l'ICCJ a, dans sa déclaration de 2013 : « [Si vous croyez en un Dieu vivant, il faut garder l'espérance](#) », fait remarquer que :

Quand nous entendons certains Chrétiens dire que la prétention juive à être un « peuple élu » montre à quel point le Judaïsme est particulariste par rapport à l'universalisme chrétien, ou quand d'autres Chrétiens identifient « les Juifs » comme les principaux opposants de Jésus pendant sa vie terrestre, tout comme « les Juifs » d'aujourd'hui comme les ennemis des Chrétiens palestiniens, nous devons nous demander si des siècles de stéréotypes anti-juifs et d'une « théologie de la substitution » n'ont pas migré du discours religieux vers le discours politique. Il semble y avoir comme une obsession chrétienne portant sur l'État juif et ses politiques — même s'il est légitime de questionner certaines d'entre elles... Ces déclarations nous posent la question suivante : le peuple juif — et maintenant l'État d'Israël — ne continuent-ils pas, comme « l'autre » éternel, à jouer un rôle négatif important, et peut-être indispensable, dans la théologie chrétienne ? [§7]

Certes, la polarisation engendrée par les conflits au Moyen-Orient laisse des traces même au sein de groupes de dialogue entre Juifs et Chrétiens qui ont prospéré pendant des décennies. Cette situation est exacerbée par des préjugés islamophobes largement répandus. Cependant, la mission de l'ICCJ est de promouvoir des conversations interreligieuses, même sur des sujets de discorde. C'est pourquoi l'ICCJ appuie, en partenariat avec plusieurs universités, le projet de recherche « La Promesse –La Terre – L'Espérance : des Juifs et des Chrétiens à la recherche d'une meilleure compréhension, pour faciliter un dialogue constructif sur la question israélo-palestinienne », qui se réunira à Jérusalem au mois d'août en 2015. Nous vous en donnerons des nouvelles ultérieurement.

3. Une tendance persiste chez les Chrétiens et chez les Juifs, à considérer comme marginal le travail qui consiste à cultiver cette nouvelle relation qui est encore dans les limbes. Certains pensent qu'en rejetant l'intolérance et en montrant du respect, ils ont suffisamment pris en compte les questions en suspens entre les traditions religieuses, et que d'autres réformes ne sont pas nécessaires. Cette marginalisation de la tâche de cultiver notre nouvelle relation permet à certains Juifs de rejeter le Christianisme comme n'ayant qu'un rapport déformé avec l'Unique ; certains Chrétiens, animés d'un esprit semblable, persistent à caricaturer le Judaïsme (peut-être réduit aux personnages des Pharisiens ou des Rabbis) comme un légalisme impitoyable qui se soucie peu des personnes. Ces idées sont parfois véhiculées liturgiquement dans des prières traditionnelles et des paroles de cantiques et, pour les Chrétiens, dans des prédications qui offrent une idée fautive de la prophétie hébraïque considérée comme une anticipation « photographique » du Christ, ou qui réitèrent nonchalamment les polémiques trouvés dans certains passages de l'Évangile.
4. L'influence durable de notre histoire tragique est également évidente quand des Juifs et des Chrétiens ont recours, sans y réfléchir, aux attitudes négatives « par défaut » et qu'ils ne prêtent pas attention à l'autre d'une manière consciente. Il me semble qu'un signe avéré que nos théologies respectives promeuvent une relation juste entre nous, sera manifeste quand nous ferons constamment référence à l'autre (chrétien ou juif) avec le même ton d'estime en son absence qu'en sa présence.

**Le 50<sup>ème</sup> anniversaire de *Nostra Aetate* est plus important que le sera son 100<sup>ème</sup> anniversaire!**

Pour ces raisons, et encore pour d'autres, je crois fermement que le jubilé de *Nostra Aetate* en 2015 est une occasion rare et à ne pas gâcher pour qui se consacre à l'approfondissement du dialogue entre des Chrétiens et des Juifs. Tout cela est d'autant plus vrai que lorsque nous sommes confrontés au terrorisme et à la violence.

L'un de mes amis, Mgr Michael Carroll, de l'archidiocèse de Philadelphie, a affirmé récemment qu'il est plus important de fêter l'étape de ce cinquantième anniversaire que celle de son centième anniversaire. Il explique qu'il y a, en 2015, beaucoup de témoins contemporains de cette expérience de la transformation

considérable des relations judéo-chrétiennes ; par contre, on peut supposer qu'il n'y aura personne en 2065 avec cette même expérience. Nous sommes donc mieux placés pour percevoir la distance que nous avons parcourue, et la distance qui nous reste à couvrir. La nature de l'anniversaire que nos descendants célébreront en 2065 peut être déterminée, dans une grande mesure, par nos actions en 2015.

Ayant cette observation à l'esprit, je demande à tous de bien vouloir agir, au niveau local et national, et parrainer des commémorations œcuméniques et interreligieuses créatrices, afin qu'elles puissent informer et inspirer des personnes, particulièrement des jeunes, à se consacrer eux-mêmes au rapprochement entre Chrétiens et Juifs en particulier, et à l'amitié interreligieuse en général. Examinez la possibilité de publier des déclarations communes de détermination et de respect! Joignez-vous à l'ICCJ à Rome, du 28 juin au 1<sup>er</sup> juillet 2015, pour explorer ensemble les chemins qui s'ouvrent à nous dans notre voyage interreligieux !

Controns les nouvelles de conflits interreligieux et du décuplement de la persécution religieuse dans le monde, par des célébrations inspiratrices d'un tournant authentiquement historique vers une solidarité interreligieuse !

Est-ce que les Chrétiens et les Juifs sauront mettre à profit ce jubilé de *Nostra Aetate* pour intensifier leurs efforts éducatifs portant sur nos nouvelles relations ? Allons-nous honorer les pionniers des décennies d'après la *Shoah*, en apportant une nouvelle énergie à ce travail révolutionnaire qu'ils ont commencé ? Nous aiderons-nous mutuellement à démanteler les théologies et les habitudes qui ont favorisé le mépris et, saurons-nous les remplacer par des théologies étayant une relation juste ? Prierons-nous pour la grâce d'étudier nos traditions respectives comme des amis qui se plaisent à apprendre de l'autre au sujet de l'Unique ?

Faisons de ces engagements nos résolutions du Nouvel An pour l'année 2015 !

*Phil Cunningham*

Dr Philip A. Cunningham  
Président de l'ICCJ  
Saint Joseph's University, Philadelphia

Heute wende ich mich an alle Mitglieder der ICCJ-Familie, an unsere Mitgliedsorganisationen und Freunde und an all diejenigen, die für Verständigung und Solidarität zwischen Juden und Christen sowie zwischen allen Religionen arbeiten.

Meine besten Wünsche an alle zu diesem neuen Jahr des Zivilkalenders.

Die Ereignisse in Paris, mit denen das Jahr 2015 begonnen hat, haben uns alle entsetzt. Diese Terroranschläge beinhalten viele Dimensionen – geopolitische, ökonomische, sozial-psychologische und, zu unserer großen Bestürzung, auch interreligiöse. Ähnliche Attacken können auch in der Zukunft passieren.

Umso mehr müssen wir, die sich der gegenseitigen Verständigung und der Vertiefung christlich-jüdischer Beziehungen und der aller Menschen, verschrieben haben, unsere gemeinsamen Anstrengungen intensivieren. Unsere Geschichte ist eine positive. Wir wollen nicht zulassen, dass der globale Diskurs von Hass und Angst bestimmt wird.

Es ist üblich, am Jahresanfang einen Rückblick auf das vergangene Jahr zu werfen und Pläne für eine bessere Zukunft zu machen, so möchte ich einige persönliche Gedanken zu dem Jahr 2015 und christlich-jüdischer Freundschaft, die uns am Herzen liegt, äußern.

### **Ein Meilenstein christlich-jüdischer Beziehungen**

Im Jahr 2015 feiern wir ein goldenes Jubiläum in interreligiösen Beziehungen: die Veröffentlichung des zweiten vatikanischen Konzils über die Beziehung der römisch-katholischen Kirche zu den nicht-christlichen Religionen, bekannt durch seine lateinischen Eröffnungsworte: *Nostra Aetate / in unseren Zeiten*. Es war nicht das erste Dokument im Schatten der Shoah, das den Antisemitismus anprangerte oder die schuldbeladene Bezeichnung der Juden als Christismörder aufs schärfste zurückweist. Alle von uns, die im christlich-jüdischen Dialog arbeiten, stehen auf den Schultern einiger Dutzend mutiger Christen und Juden, Pioniere, die sich zu einer Internationalen Konferenz der Christen und Juden 1947 in der kleinen schweizerischen Stadt Selisberg versammelten. Diese Konferenz war die Geburtsstunde des ICCJ. Die christlichen Konferenzteilnehmer formulierten unter dem Titel „Eine Ansprache an die Kirchen“ zehn Thesen, in denen sie für ein geändertes Verhältnis der Christen gegenüber den Juden eintreten. Sie werden sich erinnern, dass der ICCJ dieser Konferenz auf seiner Jahrestagung in Berlin 2009 gedachte und ein grundlegendes Dokument veröffentlichte: [Zeit zur Neu-Verpflichtung – Christlich-Jüdischer Dialog 70 Jahre nach Kriegsbeginn und Shoah](#), das ein erweitertes Zwölf-Thesen Programm enthält und sich an Christen und Juden richtet.

Aber auch der Ökonomische Rat der Kirchen, protestantische Kirchen, sowie Theologen und Geistliche haben ähnliche Dokumente veröffentlicht.

Zu Dank diesen Vorläufern verpflichtet, besaß *Nostra Aetate* eine einmalige Autorität als Lehre der größten christlichen Gemeinschaft. Es hat das Verhältnis von Christen und Juden zutiefst revolutioniert. Es ermutigte die interreligiösen Anstrengungen, die in anderen christlichen Traditionen begonnen hatten, und inspirierte neue Initiativen des Dialogs in religiösen Gemeinschaften weltweit.

Um dieses Meilensteins zu gedenken findet die Jahreskonferenz 2015 des ICCJ in Rom statt. Gastgeber wird die Amizizia Ebraico-Cristiana di Roma sein in Kooperation mit der Kommission des Heiligen Stuhls für religiöse Beziehungen zum Judentum, aber auch viele religiöse, akademische und zivile Organisationen unterstützen und tragen diese Konferenz mit. Wir werden das feiern, was erreicht wurde und uns der kontinuierlichen zukünftigen Arbeit verpflichten.

### **Es gibt viel zu feiern**

Noch vor einigen Jahrzehnten gab es prominente Denker in beiden Gemeinschaften, die behaupteten, es sei unmöglich oder unerwünscht, dass Christen und Juden ernsthaft über Theologie und Religion miteinander reden können. Die jahrhundertealte christliche Verunglimpfung und Unterdrückung der Juden führte zu einem tiefsitzenden Misstrauen und zu Vermeidungsstrategien in beiden religiösen Gemeinschaften. Darüber hinaus verhinderte die feste Überzeugung, dass, wenn eine religiöse Tradition wahr sei, eine andere es nicht sein könne, jegliche Annäherung. Keine der beiden religiösen Gemeinschaften konnte es sich vorstellen, von der anderen etwas zu lernen.

Diese Situation hat sich zu Beginn des Jahres 2015 in vielen Teilen der Welt dramatisch geändert. Viele große christliche Gemeinschaften haben erkannt, dass sie nicht das einzige Gottesvolk sind. Der ungekündigte Bund der Juden mit Gott ist inzwischen anerkannt und somit haben christliche Gemeinschaften jeglicher Form von Judenmission eine Absage erteilt. Aber auch manche im interreligiösen Dialog engagierte Juden haben die Präsenz Gottes in Gesprächen mit ihren christlichen Partnern erblickt. Beide, Christen und Juden, haben entdeckt, dass theologische Ideen, die sich in alten einander feindlich gesinnten Zeiten entwickelt haben, heute wenig hilfreich sind. In beiden Traditionen werden verschüttete, positive Wahrnehmungen des Anderen wiederentdeckt.

Wir leben in einer Zeit, in der Christen und Juden erstmalig und nachhaltig miteinander lernen können und so beide Traditionen bereichern. Diese beispiellose Gelegenheit heutiger Generationen enthält gleichzeitig die Verantwortung, sie fruchtbar werden zu lassen.

### **Es gibt viel zu tun**

Am Anfang dieses Jahres denke ich an Kardinal Edwards Cassidys aufschlussreiche Bemerkung:

„Wenden wir uns der Zukunft zu. Unser erstes Ziel muss natürlich sein, nach vorn zu schauen. Stillstand ist Rückschritt – und ich fühle mich absolut sicher, behaupten zu dürfen, dass es von Seiten der katholischen Kirche keine Rückschritte mehr geben wird. Wir sprengen die Ketten, die uns an die Vergangenheit binden und uns daran hindern, eine Zukunft voller gegenseitigem Vertrauen und Verständnis zu bauen.“

Angesichts des Fortschritts der letzten fünf Jahrzehnte dürfen wir nicht vergessen, welche Schwierigkeiten das Verlernen ererbter Reflexe jahrhundertalter Feindschaft darstellt. Abgesehen von der extremistischen Gewalt und Rhetorik, die unsere Welt erschüttert, gibt es um uns herum Zeichen, dass alte Gewohnheiten nicht so schnell verschwinden. Erlauben Sie mir, einige Beispiele zu erwähnen:

1. Obwohl alle christlichen Gemeinschaften den Antisemitismus verdammen, zeigen doch die Proteste des Mobs und die Gewalt gegen Juden und Synagogen, die im letzten Sommer in mehreren Ländern ausbrachen, als Antwort auf den Konflikt zwischen Israel und der Hamas, dass die Gewohnheit, Juden kollektiv die Schuld zuzuweisen, von seinem christlichen Ursprung auf die säkulare Welt übergesprungen ist. Dieser öffentliche Ausbruch des Antisemitismus hat den Vorstand des ICCJ dazu bewogen, seine Januar-Sitzung zu erweitern und sich mit Experten und Vertretern der europäischen Mitgliedsorganisationen zu beraten.
2. Zu einem verwandten Thema äußerte sich der Vorstand in seinem 2013 veröffentlichten Dokument *„So lange wir an einen lebendigen Gott glauben, müssen wir Hoffnung haben“* folgendermaßen: Wenn wir heute manche Christen sagen hören, dass der jüdische Anspruch, das auserwählte Volk zu sein, nur zeige, wie partikularistisch das Judentum sei im Gegensatz zum universellen Christentum. Oder wenn andere Christen die Gegner Jesu in seinen frühen Jahren als „die Juden“ bezeichnen, so

wie „die Juden“ heute die Feinde palästinensischer Christen sind, müssen wir uns fragen, ob nicht die jahrhundertalten Stereotypen ebenso wie die Substitutionstheologie nicht heute neuen Ausdruck im politischen statt religiösen Kontext finden. Auf jeden Fall scheint es eine christliche Fixierung auf den jüdischen Staat und seine – durchaus in manchen Aspekten fragwürdige Politik – zu geben... Solche Erklärungen werfen die Frage auf, ob die Juden – und heute auch der Staat Israel – in christlicher Theologie nicht weiter die Rolle des immerwährenden „Anderen“ einnehmen.(§7)

Tatsächlich beeinflusst der Nahost-Konflikt christliche Dialoggruppen, die seit Jahrzehnten gedeihliche Arbeit leisteten. Verschärft wird diese Situation durch eine weitverbreitete islamfeindliche Engstirnigkeit. Aus diesem Grund unterstützt der ICCJ, zusammen mit einer Reihe von Universitäten, das Forschungsprojekt *Verheißung, Land und Hoffnung: Juden und Christen versuchen gemeinsam zu verstehen, um einen konstruktiven Dialog über israelisch-palästinensische Fragen zu ermöglichen*. Mitglieder der Forschungsgruppe werden sich im August 2015 in Jerusalem treffen. Achten Sie auf weitere Nachrichten.

3. Unter Juden und Christen gibt es eine hartnäckige Tendenz, die Pflege ihrer sich noch im Kindesalter befindenden Beziehungen als randständig zu betrachten. Manche meinen, es reiche, der Theologie der Verachtung eine Absage erteilt zu haben, und somit alle offenen Fragen zwischen den Traditionen geklärt zu haben; weitere Schritte seien unnötig. Die andauernde Marginalisierung des Verhältnisses zum Judentum ermöglicht es Juden, dem Christentum ein verzerrtes Verhältnis zu Gott zuzuschreiben, auf der anderen Seite gibt es die christliche Sicht des Judentums als eine legalistische, herzlose und wenig am einzelnen Menschen interessierte Religion, festgemacht an der Figur des Pharisäers oder der Rabbinen. Solche Ideen lassen sich liturgisch in Gebeten und Liedtexten ausdrücken, auf christlicher Seite in Predigten, die prophetische Verkündigung als reine Christuserwartung falsch darstellen, oder gewisse judenfeindliche Passagen der Bibel bekräftigen.
4. Unsere tragische Geschichte wird immer dort offensichtlich, wo Juden und Christen die Gegenwart des Anderen ignorieren und in negative Standardeinstellungen zurückfallen. Mir persönlich scheint es, dass unsere jeweiligen Theologien erst dann ein wirklich respektvolles Verhältnis zueinander darstellen, wenn wir so weit sind, dass wir dem Anderen mit der gleichen Wertschätzung begegnen ganz gleich ob er an- oder abwesend ist.

### **Nostra Aetate - das 50-jährige Jubiläum ist wichtiger, als es das 100. sein wird**

Aus diesen Gründen glaube ich, dass das 50. Jubiläum von *Nostra Aetate* ein einmaliges Ereignis ist, das wir alle im christlich-jüdischen Gespräch Engagierte nutzen müssen. Dies ist umso notwendiger, je mehr Terror und Gewalt unsere Welt verunsichern.

Mein Freund Msgr. Michael Carroll, Erzbischof von Philadelphia, bemerkte vor kurzem, dass der 50. Jahrestag viel wichtiger sei, als das der Fall für den 100. sein wird. Er erläuterte seine Aussage, indem er darauf hinwies, dass 2015 noch viele Menschen da sind, die den immensen Wandel in christlich-jüdischen Beziehungen miterlebt haben, während im Jahr 2065 wohl niemand mehr über diese Erfahrung verfügen wird. Folglich können wir besser beurteilen, was wir bisher erreicht haben und welche Wegstrecke noch vor uns liegt. Was für eine Veranstaltung unsere Nachkommen im Jahr 2065 organisieren werden, hängt in großen Teilen davon ab, was wir 2015 machen werden.

In Anbetracht dieser Bemerkungen möchte ich alle bitten, auf lokaler und nationaler Ebene zu arbeiten und ökumenische interreligiöse Veranstaltungen zu unterstützen und zu veranstalten, die Menschen, und insbesondere junge Menschen, motivieren, sich im christlich-jüdischen Gespräch ebenso wie in interreligiösen Aktivitäten zu engagieren. Nehmen Sie am ICCJ Kongress in Rom vom 28 Juni bis 1. Juli 2015 teil, um mit uns die Wege der interreligiösen Begegnung zu beschreiten. Widersetzen wir uns allen



interreligiösen Konflikten und der wachsenden Verfolgung von Menschen ihres Glaubens wegen. Laßt uns eine weittragende Wende in interreligiöser Solidarität feiern.

Werden Christen und Juden die Gelegenheit des Jubiläums von *Nostra Aetate* nutzen, um das neue Verhältnis zueinander fest im Bildungskanon zu verankern? Werden wir die Pioniere der Zeit nach dem Holocaust ehren und ihre Arbeit mit Nachdruck fortsetzen? Werden wir uns gegenseitig helfen, die Theologien der Verachtung abzulegen und stattdessen Theologien des „rechten Verhältnisses“ anzunehmen? Werden wir für die Gnade unsere gegenseitigen Traditionen miteinander zu entdecken beten? Mögen wir dies als Freunde im Angesicht Gottes tun.

So mögen unsere guten Vorsätze für 2015 lauten.

*Phil Cunningham*

Dr. Philip A. Cunningham  
ICCJ Präsident  
Saint Joseph's University, Philadelphia

Carissimi membri della famiglia dell'ICCJ, delle nostre organizzazioni aderenti, amici, e tutti coloro che lavorano per costruire la comprensione e la solidarietà tra ebrei e cristiani e tra tutte le religioni: un cordiale saluto a tutti all'inizio del nuovo anno civile!

Il 2015 è cominciato con i tragici eventi che hanno avuto luogo a Parigi e che hanno causato orrore in tutti noi. Questi attacchi terroristici coinvolgono molte dimensioni, tra cui fattori geopolitici, storici, culturali, economici, socio-psicologici, e anche, per sfortuna nostra, interreligiosi. E' possibile che vi siano simili atti di violenza in avvenire.

A maggior ragione per tutti noi che ci dedichiamo alla reciproca comprensione e arricchimento tra ebrei, cristiani, musulmani, e tutte le persone, questi avvenimenti devono spingerci a intensificare i nostri sforzi. Abbiamo una storia positiva da raccontare! Dovremmo cercare di non lasciare che il discorso globale sia completamente dominato da narrazioni di ostilità e di paura.

Poiché la fine dell'anno è abitualmente un momento per riflettere sul passato e per fare propositi per un avvenire migliore, vorrei proporre alcune riflessioni personali circa l'anno 2015 e la visione dell'amicizia ebraica-cristiana a cui siamo tutti vincolati. Sono offerti nella speranza che essi stimolino la pianificazione concreta per l'anno a venire.

### **Celebrare un momento decisivo nelle relazioni ebraico-cristiane**

Nel 2015 celebreremo il giubileo d'oro di una pietra miliare nelle relazioni interreligiose: l'approvazione, da parte del Concilio Vaticano II, della dichiarazione sul rapporto della Chiesa cattolica romana con le religioni non cristiane. Conosciuta per le sue prime parole in latino, *Nostra Aetate* ("Nella nostra epoca"), essa non è stata il primo documento cristiano seguito alla *Shoah* per condannare l'antisemitismo o per ripudiare l'accusa secolare che vedeva gli ebrei come "assassini di Cristo", maledetti. Noi che oggi facciamo parte dell'ICCJ o di qualsiasi organizzazione nazionale aderente, siamo nati dall'opera di alcune decine di pionieri cristiani ed ebrei, che si sono riuniti nella città svizzera di Seelisberg nel 1947 per una "Conferenza di Emergenza sull'antisemitismo". Questo incontro, che ha dato alla luce la stessa ICCJ, ha pubblicato il famoso "Discorso alle Chiese" che in dieci punti ha rivolto un appello ad una riforma dei loro insegnamenti sugli ebrei e sull'ebraismo. (Ricorderete che l'ICCJ ha commemorato questo a Berlino nel 2009, con l'approvazione di una dichiarazione importante, "[Un momento per un impegno rinnovato: Costruire la nuova relazione tra ebrei e cristiani](#)", che comprendeva i "Dodici punti di Berlino," indirizzati ai cristiani ed agli ebrei). Ci sono state anche significative dichiarazioni rilasciate dal Consiglio mondiale delle Chiese, dalle chiese protestanti nazionali, e da teologi e membri del clero, individualmente e in gruppi di discussione.

Grazie anche al contributo di questi precursori, *Nostra Aetate* possiede un'autorità che le deriva dall'essere espressione del magistero della più grande comunità cristiana del mondo. Essa ha profondamente rivoluzionato i rapporti tra ebrei e cattolici, ha dato un notevole impulso agli sforzi interreligiosi avviati in altre tradizioni cristiane e ha ispirato nuove iniziative per il dialogo tra le comunità religiose di tutto il mondo.

Per commemorare questo evento l'ICCJ terrà la sua conferenza annuale del 2015 a Roma, ospitata dall'Amicizia ebraico-cristiana di Roma, in collaborazione con la Commissione della Santa Sede per le relazioni religiose con gli ebrei, e con il sostegno di molte altre organizzazioni religiose, accademiche e civiche. Celebreremo ciò che è stato raggiunto, e ci impegneremo di nuovo per il viaggio in corso.

### **C'è molto da celebrare!**

Solo pochi decenni fa c'erano eminenti pensatori in entrambe le comunità che sostenevano che era impossibile o indesiderabile per i cristiani e gli ebrei parlare l'uno all'altro in un modo religiosamente significativo. Molti secoli di denigrazione e di oppressione degli ebrei da parte dei cristiani avevano instillato meccanismi profondi per evitare il confronto, e suscitato sospetti dalla parte di entrambi.

Persisteva un potente presupposto che, se una tradizione era legittima, l'altra dovesse essere illegittima. Nessuna delle due comunità immaginava di avere molto da imparare dall'altra.

All'inizio di quest'anno 2015, la situazione è cambiata radicalmente in molte parti del mondo. Le principali comunità di cristiani si sono rese conto che non sono le sole ad essere fedeli a Dio. Giungendo ad un apprezzamento autentico della santità della vita contemporanea dell'alleanza ebraica con Dio, questi cristiani hanno messo da parte i tentativi del passato alla conversione. Allo stesso modo, alcuni ebrei che partecipano al dialogo interreligioso hanno intravisto la presenza del Santo nelle loro conversazioni con gli interlocutori cristiani. Entrambi, cristiani ed ebrei, stanno diventando consapevoli del fatto che molte idee teologiche che si sono sviluppate in antichi contesti di opposizione sono sempre più inutili oggi. Entrambi i gruppi stanno ricuperando nelle rispettive tradizioni approcci positivi tra loro che sono stati trascurati in passato.

Ora stiamo vivendo in un'epoca in cui - per la prima volta nella storia! - ebrei e cristiani possono lavorare e studiare insieme in modo duraturo, arricchendo così vicendevolmente la vita all'interno dell'Alleanza. Tuttavia, questa benedizione senza precedenti per le generazioni di oggi conferisce la responsabilità di usare bene l'opportunità che ci è stata data.

### **C'è ancora molto lavoro da fare!**

Iniziando il 2015, mi sono ricordato di questa osservazione interessante del cardinale Edward Idris Cassidy:

“Passiamo quindi a considerare l'avvenire. Il nostro primo obiettivo deve essere ovviamente di andare avanti. Rimanere immobile significa rischiare di scivolare indietro... Ci rifiutiamo di essere legati al passato da catene che ci impediscono di costruire un avvenire nuovo, una nuova partnership tra ebrei e cristiani, un avvenire basato sulla fiducia e la comprensione reciproca.”

Visto l'incredibile progresso degli ultimi cinque decenni, è forse facile sottovalutare la difficoltà di abbandonare i riflessi ereditati da molti secoli di ostilità. Anche mettendo da parte la violenza estremista e la retorica che aggridesce il nostro mondo, mi sembra che ci siano segni intorno a noi che le vecchie abitudini sono dure a morire. Per citare brevemente alcuni esempi:

1. Anche se tutte le comunità cristiane condannano ufficialmente l'antisemitismo, ci sono state scene di proteste della folla e violenza contro gli ebrei e contro le sinagoghe in diversi paesi, in risposta al conflitto militare della scorsa estate tra Hamas e lo Stato di Israele, il che dimostra che l'abitudine di imputare una colpa collettiva a tutti agli ebrei si è trasferita dalle sue origini cristiane al mondo laico moderno. Queste manifestazioni pubbliche di antisemitismo hanno spinto il comitato esecutivo della ICCJ ad allargare la sua riunione semestrale di gennaio, al fine di consultare diversi esperti e rappresentanti delle organizzazioni europee dell'ICCJ. Vi sarà una relazione su questo incontro nel mese di febbraio.
2. Su un argomento correlato, il comitato esecutivo dell'ICCJ ha rilevato quanto segue nella sua dichiarazione del 2013, [“Se si crede in un Dio vivente, si deve mantenere la speranza”](#):

*Quando sentiamo oggi alcuni cristiani dire che la pretesa ebraica di essere un 'popolo eletto' mostra il carattere eccessivamente particolaristico dell'ebraismo in confronto con l'universalismo del*

*cristianesimo, o quando altri cristiani identificano i principali avversari di Gesù durante la sua vita terrena come 'gli ebrei', proprio come 'gli ebrei' sono i nemici dei cristiani palestinesi oggi, dobbiamo chiederci se secoli di stereotipi anti-ebraici, e la teologia della sostituzione, non trovino nuove espressioni nel discorso politico più che in quello religioso. Almeno sembra si possa dire che ci sia una eccessiva attenzione cristiana nei confronti dello stato ebraico e le sue politiche, alcune delle quali sono in effetti legittimamente discutibili. ... Tali dichiarazioni ci portano a chiedere se il popolo ebraico - e ora anche lo Stato di Israele - non continuino a svolgere un ruolo negativo importante, perfino indispensabile, nella teologia cristiana, come il perenne "altro" [§ 7].*

In effetti, la polarizzazione generata dai conflitti del Medio Oriente continua a influenzare anche gruppi di dialogo ebraico-cristiano che hanno prosperato per decenni. Tutto questo è ulteriormente aggravato dal bigottismo islamofobo diffuso. Tuttavia, è missione propria dell'ICCJ quella di favorire la conversazione interreligiosa anche su argomenti che dividono. Questo è il motivo per cui l'ICCJ sostiene, insieme a diverse università, il progetto di ricerca "Promessa, Terra, e Speranza: ebrei e cristiani in cerca di una comprensione che permetta un dialogo costruttivo sulle questioni israelo-palestinesi", un gruppo che si riunirà a Gerusalemme nel mese di agosto del 2015.

3. Rimane una tendenza persistente da parte di entrambi, cristiani ed ebrei, a considerare come marginale il lavoro di coltivare il loro nuovo rapporto. Alcuni ritengono che, respingendo il bigottismo e essendo rispettosi, hanno sufficientemente affrontato i problemi tra le due tradizioni; e che ulteriori riforme siano inutili. Questa marginalizzazione del compito di far crescere il nostro nuovo rapporto permette ad alcuni ebrei di rifiutare il cristianesimo come una religione che avrebbe solo un rapporto distorto con il Santo, mentre i cristiani di mentalità simile persistono nel denigrare con caricature il giudaismo (in particolare i farisei o i rabbini) come un legalismo senza cuore che si preoccupa poco delle persone. Tali idee possono essere espresse liturgicamente in preghiere tradizionali e testi di inni e, per i cristiani, nella predicazione che travisa le profezie ebraiche interpretandole come anticipazioni "fotografiche" di Cristo, o che riprende acriticamente polemiche presenti in alcuni passi del Vangelo.
4. L'influenza duratura della nostra storia tragica è evidente anche quando gli ebrei e i cristiani ricadono, incoscientemente, in atteggiamenti negativi tradizionali quando l'altro non è tenuto consapevolmente in mente. Mi sembra che sarà un segno sicuro che le nostre rispettive teologie stanno veramente promuovendo un giusto rapporto tra di noi quando, come cristiani ed ebrei, faremo costantemente riferimento all'altro nello stesso modo positivo quando è assente come quando è presente.

### **Il 50° anniversario del *Nostra Aetate* è più importante di quello che sarà il suo 100° anniversario!**

Per questi ed altri motivi, credo fermamente che il giubileo di *Nostra Aetate* nel 2015 sia un evento di grande importanza, che non deve essere sprecato da chiunque si dedichi all'approfondimento delle interazioni tra cristiani ed ebrei. Questo è ancora più vero di fronte al terrorismo e alla violenza.

Un mio amico, mons. Michael Carroll dell'Arcidiocesi di Philadelphia, ha recentemente sottolineato che celebrare questo storico cinquantesimo anniversario è più importante di quanto non lo sarà celebrare il suo centesimo anniversario. Egli ha spiegato che nel 2015 ci sono ancora molte persone che hanno vissuto il grande cambiamento epocale avvenuto nelle relazioni ebraico-cristiane negli ultimi decenni, ma che presumibilmente non ci sarà nessuno con questa esperienza nel 2065. Noi, dunque, siamo meglio in grado di percepire dove siamo arrivati e quanta strada dobbiamo ancora percorrere. Il tipo di anniversario che i nostri discendenti celebreranno nel 2065 sarà determinato, in larga misura, dalle nostre azioni nel 2015.

Con questo pensiero in mente, chiedo a tutti di lavorare a livello locale e nazionale, per sponsorizzare pratiche ecumeniche ed interreligiose creative che possano informare ed ispirare le persone, specialmente

i giovani, a dedicarsi al riavvicinamento cristiano ed ebraico in particolare, e all'amicizia interreligiosa in generale.

Vi invito a partecipare alla conferenza dell'ICCJ a Roma, dal 28 giugno al 1° luglio 2015, per esplorare insieme i sentieri del nostro viaggio interreligioso, che sono tuttora in evoluzione. Contrapponiamo a tutte le notizie di conflitti interreligiosi e di persecuzioni religiose crescenti nel mondo eventi ispiratori di una svolta veramente epocale verso la solidarietà interreligiosa!

Come cristiani ed ebrei possiamo cogliere l'occasione del giubileo d'oro di *Nostra Aetate* per intensificare gli sforzi educativi sul nostro nuovo rapporto? Riusciremo a onorare i pionieri dei decenni post-Olocausto, contribuendo con nuova energia al lavoro innovativo che hanno cominciato? Riusciremo ad aiutarci a vicenda a smontare le teologie e le abitudini che hanno favorito il disprezzo e, al loro posto, saremo capaci di costruire insieme delle teologie che implicino una giusta relazione tra ebrei e cristiani? Pregheremo per ottenere la grazia di studiare le nostre tradizioni rispettive come amici che amano imparare gli uni dagli altri per quanto riguarda il Santo?

Siano queste le nostre risoluzioni nel Capodanno 2015!

*Phil Cunningham*

Dr. Philip A. Cunningham  
Presidente ICCJ  
Saint Joseph's University, Philadelphia

## Novoročné posolstvo prezidenta ICCJ

Vážení členovia rodiny Medzinárodnej rady kresťanov a Židov (ICCJ), naše členské organizácie a priatelia, ako aj všetci, ktorí sa usilujú upevňovať porozumenie a solidaritu medzi Židmi a kresťanmi i medzi všetkými náboženstvami!

Zdravíme vás na začiatku tohto nového roka podľa občianskeho kalendára.

Rok 2015 začal k hrôze všetkých nás tragickými udalosťami, ku ktorým došlo v Paríži. Tieto teroristické útoky majú mnoho rozmerov, vrátane geopolitických, historických, kultúrnych, ekonomických, sociopsychologických a – k nášmu zdeseniu – i medzináboženských. V budúcnosti možno dôjde k podobným násilnostiam.

Toto všetko je dôvodom pre nás, ktorí sme oddaní myšlienke vzájomného porozumenia a obohacovania medzi Židmi, kresťanmi, moslimami a všetkými ľuďmi, aby sme zintenzívnili svoje snahy. Môžeme predsa prispieť pozitívnym príbehom! Nemali by sme dovoliť, aby globálnemu diskurzu dominovali výhradne naratívny nepriateľstva a strachu.

Keďže príchod nového roka je zvyčajne obdobím úvah nad minulosťou a záväzkov pre lepšiu budúcnosť, chcel by som teraz ponúknuť niekoľko osobných myšlienok týkajúcich sa roku 2015 a vízie priateľských vzťahov medzi kresťanmi a Židmi, ktorým sme všetci oddaní. Ponúkam ich v nádeji, že budú podnetom ku plánovaniu konkrétnych činností v novom roku.

### Oslavy jedného medzníka v kresťansko-židovských vzťahoch

V roku 2015 si pripomíname zlaté výročie míľníka v medzináboženských vzťahoch: vydanie vyhlásenia 2. vatikánskeho koncilu týkajúceho sa vzťahu Rímskokatolíckej cirkvi s nekresťanskými náboženstvami. Tento text, známy pod začiatočnými latinskými slovami ako *Nostra aetate* („V našej dobe“), nebol prvým kresťanským dokumentom, ktorý by v dôsledku šoa odsudzoval antisemitizmus či zavrhol otrepané obvinenie Židov ako prekliatých „Kristových vrahov“. My, ktorí sme dnes súčasťou ICCJ alebo ktorejkoľvek z jej členských organizácií v jednotlivých krajinách, stojíme na pleciach niekoľkých desiatok kresťanských a židovských priekopníkov, ktorí sa v roku 1947 zišli v švajčiarskom meste Seelisberg na „mimoriadnej konferencii venovanej antisemitizmu“. Toto zhromaždenie, z ktorého sa zrodila samotná ICCJ, vydalo známy „prejav k cirkvám“, ktorý ich v desiatich bodoch vyzýval k reforme ich učenia o Židoch a judaizme. (Spomeniete si, že ICCJ si túto udalosť pripomenula v Berlíne v roku 2009 vydaním dôležitého vyhlásenia [„Čas obnoviť záväzok: Vytváranie nového vzťahu medzi Židmi a kresťanmi“](#), ktoré obsahovalo rozšírenú verziu „Dvanástich berlínskych bodov“ adresovaných kresťanom i Židom.) Dôležité vyhlásenia vydala aj Svetová rada cirkví, protestantské cirkvi v jednotlivých krajinách a ako jednotlivci či skupinovo aj teológovia i duchovní.

*Nostra aetate*, ktorá vďaka za veľa týmto svojim predchodcom, dostala ako vyjadrenie učiteľského úradu najväčšieho kresťanského spoločenstva na svete do vienka jedinečnú autoritu. Vo vzťahoch medzi Židmi a kresťanmi spôsobila ďalekosiahlu revolúciu. Predstavovala taktiež zásadné oživenie medzináboženských snáh iných kresťanských tradícií a bola inšpiráciou pre nové iniciatívy v snahe o dialóg medzi náboženskými komunitami po celom svete.

ICCJ si túto prelomovú udalosť pripomenie na svojej výročnej konferencii, ktorá sa tento rok uskutoční v Ríme. Hostiteľom bude organizácia Amicizia Ebraico-Cristiana di Roma v spolupráci s Komisiou Svätej stolice pre medzináboženské vzťahy so Židmi a za podpory mnohých náboženských, akademických a občianskych organizácií. Budeme oslavovať dosiahnuté úspechy a obnovíme svoj záväzok pokračovať v ceste.

### **Je hodne čo oslavovať!**

Ešte pred niekoľkými desaťročiami existovalo v oboch tradíciách dosť prominentných mysliteľov, ktorí tvrdili, že je buď nemožné alebo nežiaduce, aby sa kresťania a Židia spolu rozprávali v náboženskom zmysle. Stáročia kresťanského znevažovania a prenasledovania Židov vstúpili do oboch komunít hlboko zakorenené uhýbacie mechanizmy a podozrenia. Stále pretrvávala vplyvná domnienka, že ak má byť jedna z oboch tradícií legitímna, tá druhá musí byť nevyhnutne nelegitímna. Ani jedno spoločenstvo si nedokázalo predstaviť, že by sa od toho druhého malo mnoho čo učiť.

Na začiatku roku 2015 je možné potvrdiť, že táto situácia sa dramaticky zmenila v mnohých častiach sveta. Hlavné kresťanské tradície si uvedomili, že nielen oni sú verným Božím ľuďom. Dokázali úprimne oceniť svätosť pretrvávajúceho zmluvného života Židov s Bohom a odložiť z minulosti známe snahy o konverziu. Podobne i niektorí židovskí účastníci rozvíjajúceho sa medzináboženského dialógu spozorovali v rozhovoroch s kresťanskými partnermi prítomnosť Svätého. Kresťania i Židia si uvedomujú, že mnohé teologické myšlienky, ktoré vznikali v starobylých antagonistických kontextoch, sú dnes čoraz menej užitočné. A tak zo svojich vlastných tradícií získavajú doteraz prehliadané pozitívne prístupy k sebe navzájom.

Žijeme v dobe, keď – po prvýkrát v dejinách! – môžu Židia a kresťania spolu nerušene pracovať a študovať, a tým vzájomne obohacovať svoje zmluvné životy. Toto bezprecedentné požehnanie dnešných generácií však so sebou zároveň prináša zodpovednosť dobre využiť príležitosť, ktorá nám bola zverená.

### **Máme pred sebou mnoho práce!**

Na začiatku roku 2015 sa mi vybavuje nasledujúci prenikavý postreh kardinála Edwarda I. Cassidyho: Otočme sa teda a uvažujme nad budúcnosťou. Naším prvoradým cieľom musí byť samozrejme postup vpred. Stáť na mieste znamená riskovať regres ... [O]dmietame nechať sa zviazať okovami minulosti, ktoré nám bránia vo vytváraní novej budúcnosti, nového partnerstva medzi Židmi a [kresťanmi], budúcnosti založenej na vzájomnej dôvere a porozumení.

Ak vezmeme do úvahy neuveriteľný pokrok dosiahnutý za posledných päť desaťročí, môžeme snáď príliš ľahko podceniť zložitú odvykanie si od reflexov zdedených po mnohých storočiach nepriateľstva. Ak aj neberieme zreteľ na násilie a rétoriku extrémistov napádajúce náš svet, zdá sa mi, že všade vokol nás existujú dôkazy toho, že staré návyky sa prekonávajú iba veľmi ťažko. Zmieňme stručne len pár príkladov:

1. Aj keď všetky kresťanské cirkvi oficiálne odsudzujú antisemitizmus, scény davových protestov a násilia voči Židom a synagógam v niektorých krajinách ako odpoveď na minuloročný vojenský konflikt medzi Hamásom a Štátom Izrael ukazujú, že zlovyk prisudzovať vinu kolektívne všetkým Židom všade na svete zmuoval zo svojich kresťanských koreňov a preniesol sa do moderného sekulárneho sveta. Tieto verejné prejavy antisemitizmu podnietili Výkonný výbor ICCJ k rozšíreniu svojho polročného stretnutia v januári o konzultáciu s niekoľkými expertmi a zástupcami európskych členských organizácií ICCJ. Vo februári si prosím pozrite správu z tohto stretnutia.
2. Výkonný výbor ICCJ si vo svojom vyhlásení „[Pokiaľ veríte v živého Boha, musíte mať nádej](#)“ z roku 2013 v súvislosti s podobnou témou všimol nasledovné: Keď počujeme, ako niektorí kresťania dnes hovoria, že židovský nárok byť „vyvoleným národom“ ukazuje, aký nadmieru partikularistický je judaizmus v porovnaní s univerzálnym kresťanstvom, alebo keď iní kresťania identifikujú Ježišových hlavných oponentov počas jeho pozemského života ako „Židov“ práve tak, ako sú údajne dnes „Židia“ nepriateľmi palestínskych kresťanov, musíme sa pýtať, či storočia protizidovskej stereotypizácie a teológie náhrady nenachádzajú nový prejav v politickom diskurze skôr než v tom náboženskom. Prínajmenšom sa zdá, že existuje určitá

kresťanská fixácia na židovský štát a jeho politické rozhodnutia, časť ktorých je skutočne oprávnené považovať za pochybné. ... Takéto tvrdenia nás vedú k otázke, či židovský národ – a teraz tiež aj Štát Izrael – i naďalej nezohráva dôležitú, ba priam nenahraditeľnú negatívnu rolu v kresťanskej teológii ako večný „iný“ [§7].

A skutočne, polarizácia vyvolávaná konfliktami na Strednom východe neprestáva sužovať ani skupiny kresťansko-židovského dialógu, ktoré prosperovali po celé desaťročia. To všetko ešte zhoršuje rozšírená islamofóbna bigotnosť. ICCJ však ako svoje poslanie vníma taktiež rozvíjanie medzináboženského rozhovoru aj na kontroverzné témy. Z toho dôvodu spoločne s niekoľkými univerzitami podporuje bádateľský projekt „Zasľúbenie, zem a nádej: Židia a kresťania hľadajú porozumenie umožňujúce konštruktívny dialóg o izraelsko-palestínskych otázkach“, ktorý sa bude konať v auguste 2015 v Jeruzaleme. Očakávajte ďalšie správy na túto tému.

3. Medzi kresťanmi i Židmi naďalej pretrváva tendencia považovať prácu na rozvíjaní ich stále sa len rodiaceho nového vzťahu za okrajovú. Niektorí sa domnievajú, že odmietnutie bigotnosti a vzájomný rešpekt stačí na dostatočné zvládnutie otázok medzi odlišnými tradíciami; ďalšie reformy nie sú potrebné. Táto marginalizácia úlohy pestovať náš nový vzťah umožňuje niektorým Židom zavrhnúť kresťanstvo ako náboženstvo, ktoré má len zdeformovaný vzťah so Svätým, zatiaľ čo podobne zmýšľajúci kresťania neprestávajú karikovať judaizmus (snáď symbolizovaný v osobách farizejov či rabínov) ako nemilosrdný legalizmus, ktorému nezáleží na ľuďoch. Takéto myšlienky je možné liturgicky vyjadriť v tradičných modlitbách a textoch nábožných piesní a – v prípade kresťanov – v kázňach skreslene podávajúcich hebrejské proroctvá ako fotograficky presné očakávania Krista, či neformálne prerozprávaných polemiky nachádzajúce sa v istých pasážach evanjelií.
4. Pokračujúci vplyv našich tragických dejín je taktiež evidentný vtedy, keď Židia a kresťania ľahkomyselne upadajú späť do negatívnych „prednastavených“ postojov, ktoré nemajú iného vedome na pamäti. Podľa môjho názoru je jasným znakom toho, že naše teológie skutočne presadzujú správny vzťah medzi nami, skutočnosť, keď o svojom kresťanskom, resp. židovskom náprotivku dôsledne hovoríme tým istým afirmatívnym spôsobom bez ohľadu na to, či tento je alebo nie je práve prítomný.

### **50. výročie dokumentu *Nostra aetate* je dôležitejšie ako bude jeho 100. výročie!**

Z týchto a ďalších dôvodov som pevne presvedčený, že 50. výročie vyhlásenia *Nostra aetate* v roku 2015 je mimoriadnou udalosťou, ktorú nesmie premárniť nikto oddaný prehľbovaniu vzájomných vzťahov medzi kresťanmi a Židmi. To platí ešte viac tvárou v tvár terorizmu a násilíu.

Môj priateľ Mons. Michael Carroll z philadelphskej arcidiecézy nedávno poznamenal, že pripomienka 50. výročia tohto prelomového bodu je významnejšia než bude oslava jeho storočnice. Svoj výrok vysvetlil poukazom na skutočnosť, že v roku 2015 žije mnoho ľudí, ktorí majú osobnú skúsenosť s nedávnou obrovskou zmenou v židovsko-kresťanských vzťahoch, zatiaľ čo v roku 2065 nebude na svete s najväčšou pravdepodobnosťou žiadny taký človek. Dnes preto lepšie dokážeme vnímať to, ako ďaleko sme sa dostali a ako ďaleko ešte musíme ísť. To, aký typ výročia si budú naši potomkovia pripomínať v roku 2065, vo veľkej miere určia naše činy v roku 2015.

Majúc tento postreh na pamäti preto prosím každého z vás, aby pracoval na lokálnej i celoštátnej úrovni v prospech podpory tvorivých ekumenických a medzináboženských snáh, ktoré budú ľudí, a predovšetkým mládež, formovať a povznášať k tomu, aby sa venovali kresťansko-židovskému zblížovaniu konkrétne a medzináboženskému priateľstvu všeobecne. Zvážte možnosť vydať spoločné vyhlásenia o rešpekte a odhodlaní. Pripojte sa k ICCJ v Ríme v dňoch 28. júna až 1. júla 2015 s cieľom spoločne skúmať otvárajúce sa chodníčky na našej medzináboženskej púti. Odpovedajme na všetky správy o medzináboženských konfliktoch a rastúcich náboženských prenasledovaniach vo svete inšpiratívnymi oslavami vskutku epochálneho obratu k medzináboženskej solidarite!



Využijú kresťania a Židia príležitosť 50. výročia *Nostra aetate* na zintenzívnenie vzdelávacích snáh v prospech nášho nového vzťahu? Uctíme si priekopníkov dekád po holokauste tým, že vnesieme novú energiu do prelomovej práce, ktorú oni začali? Budeme si vzájomne pomáhať odbúravať teológie a zvyky, ktoré podporujú pohrdanie, budeme namiesto nich spoločne vytvárať teológie pravého vzťahu? Budeme sa modliť za milosť študovať svoje príslušné tradície ako priatelia, ktorí sa od seba navzájom radi učia o Svätom?

Prijmeme tieto výzvy ako svoje novoročné predsavzatia pre rok 2015!

*Phil Cunningham*

Dr. Philip A. Cunningham  
Prezident ICCJ  
Saint Joseph's University, Philadelphia

Estimados miembros de la familia ICCJ, organizaciones asociadas, amigos y todos aquellos que trabajan en favor de construir entendimiento y solidaridad entre Judíos y Cristianos y entre todas las religiones,

Reciban un afectuoso saludo en ocasión de la llegada del Año Nuevo.

El año 2015 ha comenzado con un horroroso escenario como lo son los trágicos eventos ocurridos en París. Estos ataques terroristas incluyen diversas dimensiones: geopolíticas, históricas, culturales, económicas, factores socio psicológicos y también, para nuestro pesar, algunos aspectos interreligiosos. Ciertamente es probable que en el futuro se produzcan similares actos de violencia.

Lo anterior es razón suficiente para que todos nosotros -los que nos dedicamos al mutuo entendimiento y a nutrirnos entre Judíos, Cristianos y Musulmanes y todos aquellos que se identifiquen con éstas premisas – intensifiquemos nuestros esfuerzos. ¡Tenemos un relato positivo para compartir! Debemos esforzarnos por evitar que el discurso global quede completamente dominado por narrativas de hostilidad y temor.

Dado que el inicio del año es un tiempo propicio para reflexionar acerca del pasado y para asumir el compromiso de trabajar por un futuro mejor, quisiera compartir algunas reflexiones personales acerca del año 2015 y mi visión acerca de la fraternidad entre Cristianos y Judíos a la que estamos todos dedicados. Lo anterior en el entendido que estas reflexiones son compartidas en el espíritu de esperanza que ellas estimulen una planificación concreta para éste nuevo año que está iniciándose.

### **Celebrando un histórico momento en las relaciones Judeo Cristianas**

El año 2015 marca el cincuentenario de un hito en el contexto de las relaciones interreligiosas: la emisión – por parte del Concilio Vaticano Segundo- de su declaración acerca de la relación entre la Iglesia Católica Apostólica Romana con las religiones no Cristianas. Conocida con el nombre de *Nostra Aetate* (“En nuestro tiempo”) las dos palabras iniciales en latín que abren el texto, ciertamente no es el primer documento cristiano posterior a la Shoah que deplora el antisemitismo o que repudia la antigua acusación contra los judíos de ser responsables de la “Muerte de Jesús”. Nosotros, los que actualmente somos parte de la ICCJ o cualquiera de sus organizaciones nacionales miembros y asociados, nos apoyamos sobre los hombros de un reducido número de pioneros -Cristianos y Judíos- que se reunieron en la ciudad Suiza de Seeliberg en el año 1947 para una “Conferencia de Emergencia sobre el Antisemitismo”. Esta reunión, que dio origen a la ICCJ emitió su famoso documento “Dirigido a las Iglesias” que en Diez Puntos las llamaba (a las iglesias) a reformar sus enseñanzas acerca de los Judíos y el Judaísmo. (Seguramente recordarán que la ICCJ conmemoró éste hecho en Berlín en el año 2009 con la emisión de una importante declaración “[Un tiempo de Renovación: Construyendo la Nueva Relación entre Judíos y Cristianos](#)” misma que incluyó unos dilatados “Doce Puntos de Berlín” dirigidos tanto a Cristianos como a Judíos). También hubo importantes declaraciones emitidas por el Consejo Mundial de Iglesias, por las Iglesias Protestantes y por teólogos y sacerdotes individualmente y en grupos.

Profundamente agradecidos a estos pioneros, *Nostra Aetate* posee una condición de autoridad única como una expresión del magisterio de enseñanza de la comunidad Cristiana más grande del mundo. Ella revolucionó profundamente las relaciones entre Judíos y Católicos. A su vez también entregó un mayor impulso a los esfuerzos interreligiosos iniciados en otras tradiciones Cristianas e inspiró nuevas iniciativas para el diálogo entre las comunidades religiosas alrededor del mundo.

Para conmemorar este histórico momento la ICCJ llevará a cabo su conferencia anual del 2015 en Roma, albergada por la Amicizia Ebraico- Cristiana di Roma en colaboración con la Comisión del Santo Padre para las Relaciones Religiosas con los Judíos y con el apoyo de muchas organizaciones religiosas, académicas y civiles. De este modo celebraremos los logros y realizaciones y renovaremos nuestro compromiso para continuar en ésta senda.

### **¡Hay mucho para celebrar!**

Tan solo hace unas pocas décadas atrás había prominentes pensadores en ambas comunidades quienes abogaban que era imposible, o indeseable, para Cristianos y para Judíos hablar en un significativo modo religioso uno con el otro. Siglos de denigración y presión cristiana sobre los judíos inculcaron profundos mecanismos de evasión y sospecha entre ambos pueblos. Una potente suposición persistió en el sentido de que para que una tradición fuera legítima, la otra debía ser ilegítima. Ninguna de las dos comunidades imaginó que tenían mucho que aprender una de la otra.

En los umbrales del año 2015 esta situación ha cambiado sustancialmente en muchas partes del mundo. Importantes comunidades Cristianas han asumido que no están solas en su ser el pueblo fiel a Dios. Al asumir el genuino aprecio por la santidad de la permanencia del pacto de vida Judía con Dios, ellas han dejado a un lado las agendas de conversión de tiempos pasados. Al mismo tiempo, algunos Judíos, participante en la gestión del diálogo interreligioso han vislumbrado la presencia Divina en las conversaciones con sus interlocutores Cristianos. Así ambos, Cristianos y Judíos, se han ido dando cuenta que muchas ideas teológicas desarrolladas en el antiguo contexto de adversarios son cada vez menos útiles en la actualidad. Ambas comunidades se están recuperando de sus respectivas tradiciones al visualizarlas en base a un acercamiento positivo de una con la otra.

Vivimos en una época en la que -¡por primera vez en la historia!- Judíos y Cristianos pueden trabajar y estudiar juntos de modo sostenido, enriqueciendo cada uno la vida pactual del otro. Sin embargo, ésta bendición sin precedentes que envuelve a las generaciones actuales implica la responsabilidad de usar adecuadamente la oportunidad que se nos ofrece.

### **¡Hay mucho trabajo por hacer!**

Al comenzar el año 2015 viene a mi memoria la profunda observación del Cardenal Edward Idris Cassidy:

*Orientémonos a considerar el futuro. Nuestro primer objetivo ciertamente debe ser seguir hacia adelante. Detenerse es correr el riesgo de ir hacia atrás...Nos rehusamos a permanecer amarrados al pasado por las cadenas que nos impiden construir un nuevo futuro, una nueva asociación entre Judíos y Cristianos, un futuro basado en la mutua confianza y el mutuo entendimiento.*

Dado el increíble progreso de las pasadas cinco décadas, tal vez es fácil subestimar la dificultad de desaprender los reflejos heredados de siglos de hostilidad. Incluso dejando a un lado la violencia extremista y la retórica que asaltan a nuestro mundo, me parece que existe evidencia en todo nuestro entorno que los viejos hábitos tardan en morir. Para mencionar brevemente algunos ejemplos:

1. Si bien todas las comunidades Cristianas condenan oficialmente el antisemitismo, escenas de turbas protestando y violencia contra los Judíos y sinagogas en diversos países en respuesta al conflicto militar del pasado verano entre Hamas y el Estado de Israel demuestran que un hábito de imponer la culpa colectivamente a todos los judíos en todas partes ha mutado desde sus orígenes Cristianos hacia un mundo secular moderno. Este público despliegue de antisemitismos ha urgido al Comité Ejecutivo de la ICCJ a extender su reunión semi anual en enero con el fin de llevar a cabo consultas con diversos expertos representantes de las organizaciones europeas miembros de la ICCJ. Les agradeceré estar atentos al reporte que respecto de ésta reunión emitiremos en febrero próximo.
2. En un aspecto relacionado, el Comité Ejecutivo de la ICCJ señaló lo siguiente en su declaración del año 2013: "[Mientras Creas en un Dios Viviente, Debes Tener Esperanza](#)".

Cuando hoy en día escuchamos a algunos Cristianos decir que los Judíos reclaman ser un “pueblo elegido” eso pone de manifiesto cuan demasiado pluralista es el Judaísmo en comparación el Cristianismo universal, o cuando otros Cristianos identifican a los primeros oponentes a Jesús durante su vida terrena como “los Judíos”, del mismo modo que “los Judíos” son los enemigos de los Cristianos Palestinos hoy en día, debemos preguntarnos si es que tantos siglos de estereotipos anti Judíos y de teología de sustitución están encontrando una nueva expresión en el discurso político en lugar del discurso religioso. Al menos parece que hay una fijación Cristiana con respecto al Estado judío y sus políticas, algunas de las cuales son de hecho legítimamente cuestionables. ... Tales declaraciones nos hacen preguntarnos si las personas judías -y ahora también el Estado de Israel- siguen desempeñando un papel negativo importante, incluso indispensable, en la teología Cristiana como el perpetuo "otro".

De hecho, la polarización que los conflictos del Medio Oriente engendran sigue afligiendo a grupos de diálogo incluso Cristiano-Judíos que han prosperado durante décadas. Se agrava por el fanatismo islamófobo generalizado. Sin embargo, es la misión de la ICCJ fomentar la conversación entre religiones, incluso sobre temas que dividen. Esta es la razón por la cual la ICCJ apoya, junto con un número de universidades, el proyecto de investigación: "Promesa, la tierra y la esperanza: Judíos y Cristianos Buscando Entendimiento para Permitir el Diálogo Constructivo sobre Cuestiones entre Israelíes y Palestinos", que se reunirá en Jerusalén en agosto de 2015. Estén atentos a futuras noticias al respecto.

3. Aún permanece una persistente tendencia tanto entre Cristianos como entre Judíos considerando como periférica la tarea de nutrir su, aún incipiente, nueva relación. Algunos sienten que al rechazar el fanatismo y siendo respetuosos han hecho lo suficiente con relación a los temas incluidos entre ambas tradiciones y cualquier futura reforma es innecesaria. Esta marginalización de la tarea de nutrir nuestra nueva relación permite que algunos Judíos puedan descartar el Cristianismo como así mismo tener sólo una relación distorsionada con el Santo Bendito Sea, mientras que los Cristianos de ideas afines persisten en caricaturizar el Judaísmo (tal vez personificado en las personas de los fariseos o rabinos) como un legalismo sin corazón que poco le importa la gente. Tales ideas se pueden expresar litúrgicamente en las oraciones tradicionales y en letras de himnos y, para los Cristianos, en la predicación de tergiversaciones de la profecía hebrea como fotografías anticipaciones de Cristo o que reiteran casualmente polémicas que se encuentran en ciertos pasajes del Evangelio.
4. La perdurable influencia de nuestra trágica historia también es evidente cuando Judíos y Cristianos descuidadamente caen de nuevo en las actitudes negativas "por defecto" cuando el otro no es mantenido conscientemente en la mente. Me parece que va a ser un signo seguro de que nuestras respectivas teologías están verdaderamente promoviendo una buena relación entre nosotros cuando nos referimos consistentemente al otro- Cristiano o Judío- del mismo modo afirmativo cuando está ausente como cuando está presente.

### **¡El Cincuentenario de la *Nostra Aetate* es Más Importante que lo que será su Centenario!**

Por estas y otras razones, creo fervientemente que el jubileo de la *Nostra Aetate* en el 2015 es una rara coincidencia que no puede ser desperdiciada por ninguna persona dedicada a profundizar la interacción entre Cristianos y Judíos. Esto es incluso más cierto ante el terrorismo y la violencia.

Un amigo mío, Msgr. Michael Carroll de la Arquidiócesis de Filadelfia, recientemente señaló que conmemorar este histórico hito del cincuentenario es más importante que lo que será cuando se conmemore el centenario. Él explicó que en el 2015 hay mucha gente que ha vivido este enorme mar de de los recientes enormes cambios que se han producido en las relaciones entre Cristianos y Judíos mientras que presumiblemente en el año 2065 no habrá nadie vivo con tal experiencia. Por ello nosotros

somos más capaces de percibir cuán lejos hemos llegado como también cuánto camino aún nos falta por recorrer. La clase de aniversario que nuestros descendientes habrán de conmemorar en el año 2065 probablemente sea determinada en gran modo por nuestras actitudes en el 2015.

Con estas observaciones y reflexiones en mente les pido y exhorto a cada uno para que, por favor, trabaje local y nacionalmente en auspiciar ceremonias ecuménicas e interreligiosas creativas que puedan informar y elevar el espíritu de la gente, especialmente la juventud, dedicándose a promover el acercamiento entre Cristianos y Judíos en particular y la amistad interreligiosa en general. Consideren redactar declaraciones conjuntas que reflejen respeto y resolución. Compartan y únense con la ICCJ en Roma desde el próximo 28 de junio al 1 de Julio del 2015 para explorar juntos los caminos que se desarrollan en nuestra jornada interreligiosa. ¡Que podamos luchar contra todas las noticias de conflicto interreligioso y el aumento de las persecuciones religiosas en el mundo con inspiradas celebraciones de un verdadero y trascendental giro hacia a la solidaridad interreligiosa!

¿Sabrán Cristianos y Judíos aprovechar ésta ocasión de la celebración del jubileo de la *Nostra Aetate* para intensificar los esfuerzos acerca de nuestras nuevas relaciones? ¿Sabremos honrar a los pioneros de las décadas post Holocausto aportando nueva energía al innovador trabajo que ellos iniciaron? ¿Nos ayudaremos uno a otro a dismantelar las teologías y los hábitos que fomentaron desdén y en su lugar construir juntos teologías de relaciones correctas? ¿Vamos a orar por la gracia de estudiar nuestras respectivas tradiciones como amigos que disfrutan aprendiendo uno del otro acerca del Santo Bendito Sea?

¡Sean estas nuestras resoluciones para el nuevo año 2015!

*Phil Cunningham*

Dr. Philip A. Cunningham  
Presidente de la ICCJ  
Saint Joseph's University, Philadelphia